

למ:

אלו נערות פרק שלישי כתובות

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

(א) וקדושין לא: ויש"ג.
(ב) קדושין מו: (ג) ושליל.
(ד) קדושין נד:
(ה) ושליל יא: קדושין נד:
(ו) ושליל יא: קדושין נד:
(ז) ושליל יא: קדושין נד:
(ח) ושליל יא: קדושין נד:
(ט) ושליל יא: קדושין נד:
(י) ושליל יא: קדושין נד:
(יא) ושליל יא: קדושין נד:
(יב) ושליל יא: קדושין נד:
(יג) ושליל יא: קדושין נד:
(יד) ושליל יא: קדושין נד:
(טו) ושליל יא: קדושין נד:
(טז) ושליל יא: קדושין נד:
(יז) ושליל יא: קדושין נד:
(יח) ושליל יא: קדושין נד:
(יט) ושליל יא: קדושין נד:
(כ) ושליל יא: קדושין נד:
(כא) ושליל יא: קדושין נד:
(כב) ושליל יא: קדושין נד:
(כג) ושליל יא: קדושין נד:
(כד) ושליל יא: קדושין נד:
(כה) ושליל יא: קדושין נד:
(כו) ושליל יא: קדושין נד:
(כז) ושליל יא: קדושין נד:
(כח) ושליל יא: קדושין נד:
(כט) ושליל יא: קדושין נד:
(ל) ושליל יא: קדושין נד:

תורה אור השלם

1. אל כל ראש דרך
ביתו וקדושין וחתונה את
יפדן ותפסקין את רגליך
לכל עובר ותרבי את
תורתך: ויחזקאל טו את
2. אם מאן ימאן אביה
לקחה לו כסף ישקל
במדינתו ובהולות:
שמה כב טו
3. ונתן האיש חשבו
עמה לאבי הנער
חמשים כסף וכל תורה
לאשה חתה אשר ענה
לא יוכל שלחה עד
ימיו: בדרם כב טו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמרה וכו'
אומרו: נ"ב וילתו וכו'
ומה ע"י קדושין דף לא
ע"כ: (ב) רש"י ד"ה אין לי
וכו' תימה: נ"ב ע"י פ'
הא"ס מקדש דף מ ע"ה
וכמ"ס התוס' נ"ס:

לעזר רש"י

סוגיות ר"א דפסוקא"ה
(פסוקא"ה)
דפסוקא"ה: דקדושין
אומרו: וקדושין נד:

מוסף רש"י

אין לי: דיטל לתקן: אל
אבי: (קדושין מו:). יצא
כסף קנסה בכתובה:
ואין לה תמורה (קדושין
נד:). יש לה כתובה
מנה: ואע"פ שכתב
כסף קנסה לאביה (שם).
טעמא מאי תקינו רבנן
בכתובה כו': דכל תמורת
אשה משום שלא תהא קלה
בעיני להוציאה מקניה,
והיא לא מצי מפיק לה:
דכתיב לא יוכל לשלחה
(לע"ז טו:).

שסופה להטעם כו'. ואי חיובו על גבי קרקע הוא וכי סופה
ליטעט על גבי קרקע תחת בעלה: שלי. בתמיה: דאכוסה הוא.
דהא כל שנה נעורים יליפין לקמן (דף מו:). לאביה והיאך היא יכולה
למחול: ריבדא. פוטטויר"א דפסוקא"ה נ"לע"ז: ריבדא.

ניקור: כוסילסא. כלי אומן מקח.
ואיט דגרמי כי תרפסת דסיכורי
והיא היא: אמרה לי אס. (א) אומנו
היתה: כס רב חסדא. אשמו של
רבא: כס אכא סורסא. דביחיה
דרב פפא: נחמא אקוסא כסני.
כלמס קשה שגורא חת החיך: אשמו
וכי אשמו היא ככר דקאמר
לכשיוציא: לכשלא יכנס. שמתמן
היא או אביה או המפתה עצמו:
יכולין לעכב. שלא יכנסה: סתיה.
משמע היא מהוה חת עצמה לו:
מלי מעכב. שאם רלה אינו כנס
דאמרין לקמן" ימהרנה לו מדעתו:
אביה נמי לא מלי מעכב. אי לאו
שלא יהא חוטא נשכר: אע"פ שאמרו
אונם נוסן מלי כשיוציאה אין כי
עליו כלום. ולא אמרין אין קנסה
תחת כתובתה שהרי לאביה נותן מיד
אלא כסף קנסה הוא כתובתה וכן
אס מלי יא כסף קנסה בכתובתה:
מי מלי מפיק לה. לא יוכל לשלחה
כתיב: כשפלא היא. אס יתה
מאליה ומכנה הימנו גט: טעמא
מאי סקינו רבנן כסופה. לשאר נשים:
מיגרמר גמרי מהדרי. אונם ממפתה
לשקלים ומפתה מאונם לתמשים:
לחא

אביה מגלן אמר אביי ושלם יהא חוטא נשכר רבא אמר ק"ו ומה מפתה שלא
עבר אלא על דעת אביה בלבד בין היא ובין אביה יכולין לעכב אונם שעבר
על דעת אביה ועל דעת עצמה לא כל שכן רבא לא אמר כאביי כיון דקא
משלם קנס לאו חוטא נשכר הוא אביי לא אמר כרבא מפתה דאיהו מצי
מעכב אביה נמי מצי מעכב אונם דאיהו לא מצי מעכב אביה נמי לא מצי
מעכב תניא אידך אע"פ שאמרו אונם נותן מיד כשיוציאה הוא אין לה
עליו כלום כשיוציא מי מצי מפיק לה אימא כשתצא היא אין לה עליו
כלום ימת יצא כסף קנסה בכתובתה רבי יוסי ברבי יהודה אומר יש
לה כתובה מנה במאי כמפלגי רבנן סברי (א) טעמא מאי תקינו רבנן בכתובה
כדי שלא תהא קלה בעיני להוציאה והיא לא מצי מפיק לה ורבי יוסי ברבי
יהודה סבר הא גמי מצער לה עד דאמרה היא לא בעינא לך: אונם שותה
בעצמו: אמר ליה רבא מפרוקיא לרב אשי מכדי מיגרמר גמרי מהדרי
להא

דריש אלא ה"פ לרבות יתומה לקנס כשהיא מעכבת והוא הדין דה"מ למימר לרבות בוגרת לקנס כשהיא מעכבת
דדוקא בבוגרת או ביתומה יש קנס כשיוצא אלא כל זמן שלא בגרה תלוי באלה והשתא דייק ההם שפיר דשמעינן דסבר האי תנא
יש קנס ביתומה ולא ממעטין ליה מדכתיב לאבי הנערה אע"פ דליכא ריבוי ליתומה כדפירשתי דאיכא לאוקמי קרא לבוגרת:

אלא אונם בשלמא אדרי כו'. תימה כיון דאונם ומפתה מיגרמר מהדרי להא מילתא נמי ליגרמר מהדרי כדפריך בסמוך ומאי
קאמר אלא אביה מנגלן וי"ל דלהאי מילתא לא גמרינן מהדרי דהא מפתה יכול לעכב ואונם שותה בעיניו וה"ה הי"ג אין אביה
יכול לעכב וה"ה קאמר אביי בסמוך ורנא לא מתסבר ליה למימר הכי כיון דאיכא ק"ו וא"ת ואיך גבי אונם אמאי איצטריך למיכתב וילף
לאבי מתסברא שלא יהא חוטא נשכר ולרבא מק"ו יש לומר דלו תהיה לאשה אינו מיותר (א) דאיצטריך לעשה ולדרשות דלעיל. מהר"ס.
א"כ אביי ורבא לא הוו משני הכי אלא בנר דגלי קרא בהדלא: מפתה דאיהו מצי מעכב. ואפ"י פיתה לשם אשמו יכול הוא לגרשה:
טעמא מאי תקינו דה רבנן בכתובה שלא תהא קלה בעיניו להוציאה. אע"פ דתמולה יש לה כתובה מן התורה זאת בעולה היא
ומינה תימה דקא פסיק ומי דככל ענין אין לה כתובה אפילו נא עליה שלא דכרנה ובתולה גמורה היא ויש לה כתובה
מן התורה דהא אס נא עליה שני יש לה קנס ולא הוי טעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תימה לר"י כיון דטעמא שלא תהא קלה
בעיניו להוציאה אלמנה אמאי תקינו לה רבנן בכתובה לא היה להם לתקן אלא לגרשה בלבד ואומר ר"י דמחזק שפירכי לתקן בגרשה
שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תקינו נמי לאלמנה משום חייא ומינה לכתובתה לא היו מתקנים משום חייא קשה לרבנן"הא דאמרינן דהחובל
(ב"ק דף פט. וס) וכן היא שחגלה בצעלה לא הפסידה בכתובה ופריך אמאי תוין לכתובתה (א) טעמא הנאה ותימיה ליה כהאי חגלה ומשני הא
מני רבי מאיר היא דאמר אסור לאדם שישא את אשתו בלא כתובה אפילו שעה אחת והשתא כיון דטעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תוין
בכתובה על מנת שאם תחללנה אלא אם יגרשה יהא לה כתובה דהא לא שייך משום חייא ואומר ר"י כיון דבשאר נשים שייך חייא אף על גב
דבזוהא לא שייך לא פליג רבנן דאסור להשואתה בלא כתובה לר"מ וא"ת ואמאי מני הכא יא כסף קנסה בכתובתה ליתמי מתי אין לה עליו כלום
דהא לא תקינו רבנן לאלמנה אלא משום גרושה והכא מנה גרושה אין לתקן לזאת דהא לא מצי לגרשה ואורי"ה דה"ה כיון דשייך בה
חייא כמו בשאר אלמנות אין לנו לשנותה משאר אלמנות להכי איצטריך טעמא דלא כסף קנסה בכתובתה ולא משו במה דלון לה כתובה:
מהר

א"י הבי מפותה נשי. יש לה זכר פיסוק גרלים כמו אטסה ואמאי
קאמר אין דומה נבעלת באונם לנבעלת בלחן ואמר מורי הרב
דודי ז"ל (א) דאמרינן לא הי"מ למיפדך אמאי אונם חייב כיון שסופה
להטעם בך תחת בעלה דהא אפילו בעולה מטערת בך ואע"פ
דנא עליה עתה סופה נמי להטעם
ולא תריות כלום (א) קאמרינן נראה דאמרינן
פריך אמאי מפתה פטור:

קדע שיראין שלי והפסד. ואע"פ
דלא אמרה על מנת לפטור
איכא למימר דמחתמת הנאה בעילה
מתלה לגמרי:

(א) לבשיוציא אשתו היא. אפי' פיתה
לשם אשמות מ"מ פריך
אשמו היא כיון דאיה זכירה (נ"ל):
בושת ופנס נותן מיד. אע"פ
דאיצטריך לקנס היינו

לענין שנינו זה למי שזה יתן אלא
יש מקומות שפטור מקנס לגמרי ומי
בזוהא ופנס: אין י"י אלא אביה
היא עצמה מנין כו'. (א) תימה
לר"י במאי מיידי או בקטנה או
בנערה רואה היא יכולה למלן כיון
שהאז רואה והוא יכול לקדשה בעל
כמה למי שירצה וה"ה לזה ואי
כשאין לה אז או שגברה אחר כך
מה צריך קרא מפיסק ליה שיכולה
לעכב שלא יהא חוטא נשכר דקאמר
אביי בסמוך וכן אביה אמאי צריך
קרא לאבי ואומר ר"י דנהי שאינה
יכולה לעכב על אביה שלא יקדשה
לו מ"מ מועיל מיאונה לענין שישלם
קנס וכן במילן אביה והא דמתיא
הכא המפתה לכשלא יכנס צריך לפרש
לכשלא יכנס מדעתה ומינה קשה
דהכא דרשין משום מאן ימאן מ"מ
שהיא יכולה לעכב ובפרק נערה
(לקמן מו:). דרשין מינה לרבות יתומה
לקנס ימאן דליכתוב או מאן מאן או
ימאן ימאן מאי מאן ימאן ש"מ תרתי
ובכ"ה ג' אמרינן במדונה (ב"ק דף סה.
והס) גבי אס המלא תמלא ובהחובל
(שם דף פה). גבי ורפא ירפא ועוד
נראה דלאו מיתורא דקרא דריש
לה הסם דאס כן מאי פריך מינה
לרבי יוסי כ"י תימיה דפטור מוציא
שם רע על היתומה דשאני מפתה
דרבי קרא אלא כן הוא עיקר כמו
שפירש בקוטרם לקמן דלאו מריבוי

דריש אלא ה"פ לרבות יתומה לקנס כשהיא מעכבת והוא הדין דה"מ למימר לרבות בוגרת לקנס כשהיא מעכבת
דדוקא בבוגרת או ביתומה יש קנס כשיוצא אלא כל זמן שלא בגרה תלוי באלה והשתא דייק ההם שפיר דשמעינן דסבר האי תנא
יש קנס ביתומה ולא ממעטין ליה מדכתיב לאבי הנערה אע"פ דליכא ריבוי ליתומה כדפירשתי דאיכא לאוקמי קרא לבוגרת:

אלא אונם בשלמא אדרי כו'. תימה כיון דאונם ומפתה מיגרמר מהדרי להא מילתא נמי ליגרמר מהדרי כדפריך בסמוך ומאי
קאמר אלא אביה מנגלן וי"ל דלהאי מילתא לא גמרינן מהדרי דהא מפתה יכול לעכב ואונם שותה בעיניו וה"ה הי"ג אין אביה
יכול לעכב וה"ה קאמר אביי בסמוך ורנא לא מתסבר ליה למימר הכי כיון דאיכא ק"ו וא"ת ואיך גבי אונם אמאי איצטריך למיכתב וילף
לאבי מתסברא שלא יהא חוטא נשכר ולרבא מק"ו יש לומר דלו תהיה לאשה אינו מיותר (א) דאיצטריך לעשה ולדרשות דלעיל. מהר"ס.
א"כ אביי ורבא לא הוו משני הכי אלא בנר דגלי קרא בהדלא: מפתה דאיהו מצי מעכב. ואפ"י פיתה לשם אשמו יכול הוא לגרשה:
טעמא מאי תקינו דה רבנן בכתובה שלא תהא קלה בעיניו להוציאה. אע"פ דתמולה יש לה כתובה מן התורה זאת בעולה היא
ומינה תימה דקא פסיק ומי דככל ענין אין לה כתובה אפילו נא עליה שלא דכרנה ובתולה גמורה היא ויש לה כתובה
מן התורה דהא אס נא עליה שני יש לה קנס ולא הוי טעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תימה לר"י כיון דטעמא שלא תהא קלה
בעיניו להוציאה אלמנה אמאי תקינו לה רבנן בכתובה לא היה להם לתקן אלא לגרשה בלבד ואומר ר"י דמחזק שפירכי לתקן בגרשה
שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תקינו נמי לאלמנה משום חייא ומינה לכתובתה לא היו מתקנים משום חייא קשה לרבנן"הא דאמרינן דהחובל
(ב"ק דף פט. וס) וכן היא שחגלה בצעלה לא הפסידה בכתובה ופריך אמאי תוין לכתובתה (א) טעמא הנאה ותימיה ליה כהאי חגלה ומשני הא
מני רבי מאיר היא דאמר אסור לאדם שישא את אשתו בלא כתובה אפילו שעה אחת והשתא כיון דטעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תוין
בכתובה על מנת שאם תחללנה אלא אם יגרשה יהא לה כתובה דהא לא שייך משום חייא ואומר ר"י כיון דבשאר נשים שייך חייא אף על גב
דבזוהא לא שייך לא פליג רבנן דאסור להשואתה בלא כתובה לר"מ וא"ת ואמאי מני הכא יא כסף קנסה בכתובתה ליתמי מתי אין לה עליו כלום
דהא לא תקינו רבנן לאלמנה אלא משום גרושה והכא מנה גרושה אין לתקן לזאת דהא לא מצי לגרשה ואורי"ה דה"ה כיון דשייך בה
חייא כמו בשאר אלמנות אין לנו לשנותה משאר אלמנות להכי איצטריך טעמא דלא כסף קנסה בכתובתה ולא משו במה דלון לה כתובה:
מהר

עו א מ"י פ"ב מ"ל
נערה ה' 1 סמג
עשין על טור אביי מ"י
קמו:
עו ב מ"י פ"ב ס' ה' ג
סמג וטור ס' ש'
עו ג מ"י פ"ב ס' ה' ד:

חוספות ר"ד

והמפתה לכשיוציא וכי
אשתו היא. אמר אביי
אימא לכשלא יכנס. מי
שמתאן הוא או היא או
אביי דרדשי' לו מידעתו.
אבל אם כנסה אינו נותן
כלום דכתיב גבי מפתה
מזה ימהרנה לו לאשה
ויכולין לעכב. פי' שלא
ואם מאן ימאן אביה לתתה
לו כסף ישקל. תניא.
אפי' שאמרו המפתה נותן
לכשלא יכנס בריש ופנס
כאשר מיר אחר האונם ואחר
המפתה בין היא ובין אביה
יכולין לעכב. פי' שלא
כתיב אם מאן ימאן אביה
אין לי אלא אביה היא
עצמה מנין ת"ל מאן ימאן
מ"מ. אלא אונם בשלמא
איהו דכתיב ולו תהיה
לאשה מדעתה אלא אביה
מנלן. אביי אמר שלא
יהא חוטא נשכר. רבא
אמר קנסא (ק"ו) ורנא מה
מפתה קנסא עבר אלא צ"ל
אביה בין היא בין אביה
יכולין לעכב אונם שעבר
על דעתה וע"ד אביה לא
כ"ש. תניא אע"פ שאמרו
האונם נותן מיד לכשיוציא
יוצאה. פי' כגון שנתרצו
שניהן בנידושין אין לה
עליו כלום. סת"ב כסף
קנסה בכתובתה. ר' יוסי
ברבי יהודה אומר יש לה
כתובה מנה וקיי"ל בח"ק
והמפתה אם רצה להוציא
מציא מיט' אמר רב אשי
א"כ מה ימהרנה לו
מדעתו פירוש ומאי דתנן
אם רצה להוציא יוציא
מתפרש אם רצה שלא
יכנס לא יכנס כדפירשנא
לכשיוציא דרשנא:

